

František Celestýn Opitz (1810 – 1866)

Zahájil v Čechách éru bezbolestného operování

Narodil se 25. února 1810 v Heřmánkovicích v chudé venkovské rodině – syn sedláka z čp. 8. Toužil stát se lékařem a pomáhat nemocným. Ve svých dvaceti letech vstoupil se souhlasem klášterní vrchnosti do řádu Milosrdných bratří svatého Jana z Boha, ve kterém se mu dostalo v dnešní nemocnici na Františku v Praze 1 vzdělání nejprve ošetřovatele, později ranhojiče a od roku 1842 byl magistrem chirurgie. Informaci o celosvětově první úspěšné éterové narkóze, kterou provedl v Bostonu (USA) Wiliam T.G.Morton dne 16.10.1846, získal podivuhodně brzo od řádového bratra Patrika, který byl svědkem oné události. Opitz pečlivě ověřoval účinnost a použitelnost éteru na zvířatech a poté na zdravých dobrovolnících. O jeho přípravách věděl i tehdejší přednosta chirurgické kliniky prof. František Piřha (1810 – 1875), „jehož přednášky a skvělé

operační výkony lákaly na fakultu a jím vedenou kliniku mnoho cizinců“. F. Piřha se obával aplikovat zcela nový a v klinice dosud neověřený postup na pacientech kliniky. Proto prvenství v Praze získal Opitz, který v řádové nemocnici Milosrdných bratří Na Františku získal pro operační výkony při

zncitlivění chirurga Dr. F. Hofmeistera. Dne 6.2.1847 demonstroval éterové zncitlivění úspěšně na neoperovaných dobrovolnících a následujícího dne , 7.2.1847, byli úspěšně operováni první nemocní v celkové inhalační éterové anestézii. Do 20. dubna 1847 provedl 186 celkových éterových anestézií (Dr. J. Halla v časopise lékařské fakulty). Podle údajů v monografii L. Hlaváčková a P. Svobodný: Dějiny lékařství v Českých zemích (str.: 115), Triton, Praha 2004 „byla podána éterová anestézie v brněnské

všeobecné nemocnici o dva dny dříve a v olomoucké o dva dny později.“ Díky úspěchu se zncitlivěním bylo C.F. Opitzovi dovoleno studovat na lékařské fakultě. V roce 1854 po dokončení teoretických studií byl promován na vídeňské univerzitě. V roce 1859 byl jmenován řádovým provinciálem a visitátorem, v roce 1866 obdržel rytířský kříž řádu Františka Josefa I. Ovládal němčinu, češtinu, latinu, francouzštinu a angličtinu. Zemřel 7.12.1866 následkem přepracování.

Zavedení účinného a spolehlivého zncitlivění mělo převratný význam pro nemocného a zejména pro chirurgy. Po tisíciletí se lékaři vyhýbali operačnímu způsobu léčení nemocných a raněných jako špinavému řemeslu a přenechávali je ranhojičům. Zavedení anestézie poskytlo operatérovi klid k pečlivé preparaci operovaných tkání, k řádnému vyšetření operačního pole, k přesnosti k izolaci a odstraňování patologického ložiska a při stavění krvácení v ráně a posléze k přesnému zakládání stehů při zašívání operační rány po anatomických vrstvách...

Slavnostní odhalení pamětní desky na budově OÚ Heřmánkovice dne 18.6.2004 v 17 hodin. Zástupci České společnosti anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny , řádu Milosrdných bratří svatého Jana z Boha a občané obce. Fotografie milosrdného bratra, lékaře C.Opitze převzata ze zpravodaje milosrdných bratří č. 18 „hospitalita 4/2012“. Vydavatel: Konvent hospitálního řádu sv. Jana z Boha – Milosrdní bratři, Brno.

